

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

1.Mf.31.127/2023/10.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Törvényes képviselő² törvényes képviselő által képviselt **Felperes1** (Felperes1 címe) **felperesnek**, dr. Lengyel Béla kamarai jogtanácsos által képviselt **Alperes1** (Alperes1 címe) **alperes** ellen munkaszerződés semmisségének megállapítása iránt indított perében iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 13.M.70.301/2022/20. számú ítélete ellen, a felperes 22. sorszámú, az alperes 21. sorszámú fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per fő tárgya tekintetében helybenhagyja, a perköltség vonatkozásában megváltoztatja és kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére elsőfokú perköltség címén 84.000 (nyolcvannégyezer) forintot.

Kötelezi a másodfokú bíróság a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 24.000 (huszonnégyezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

[1] A felperes az alperesnél a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 270. § (2) bekezdése szerint képviselettel rendelkező szakszervezet, de kollektív szerződés kötésére jogosultsággal nem rendelkezik. Az alperesnél négy, kollektív szerződés kötésére jogosult szakszervezet rendelkezik képviselettel, többek között a Szakszervezet1, melynek elnöke Tanú2, valamint a Szakszervezet2 (Szakszervezet2), melynek elnöke Tanú3. Tanú2 és Tanú3 munkaviszonyban állnak az alperesnél, és a szakszervezeti munkaidő-kedvezmény terhére teljes munkaidős kikérésben részesülnek.

Kereset

[2] A felperes a keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes Tanú2sal és Tanú3nal kötött munkaszerződése az Mt. 271. § (4) és 206. §-a alapján semmis, vagy a jóerkölcsbe ütköző módon érvénytelen. A két keresetet vagylagos viszonyban terjesztette elő.

[3] Előadta, hogy az alperes Tanú2sal és Tanú3nal olyan munkakörre kötött munkaszerződéseket, melyeket e személyek korábban ténylegesen sosem töltöttek be, és várhatóan a kikérés megszűnése után sem fognak. A munkaköröket az alperes 50-60%-kal magasabb munkabérrel jutalmazza, mint azokat, amelyeket más személyek ténylegesen be is töltenek.

[4] Álláspontja szerint Tanú2 és Tanú3 munkaszerződése jó erkölcsbe ütközik, hiszen társadalmilag elítélendő, és a közérdeket is sérti, hogy egy köztulajdonban álló gazdasági társaság a fenti módon juttatja kimagasló havi jövedelemhez, és befolyásolja a szakszervezetek meghatározó tisztségviselőit, akiknek a munkavállalók érdekeit kellene képviselniük.

[5] Hivatkozott arra, hogy a munkaszerződések érvénytelenségének megállapításához jogi érdeke fűződik. A felperes az alperesnél képviselettel rendelkező szakszervezet, ezért a felek közötti anyagi jogi kapcsolat fennáll. A felperes jogi érdekeltsége abban áll, hogy az alperes a fenti módon sakkan tartja a kollektív szerződés kötésére jogosult szakszervezeteket, így a felperesnek nincs esélye a tisztességes érdekképviseletre, számának növelésére. Az alperesnél az érintett személyek közrehatásával kötendő kollektív szerződés a felperes tagságát képező munkavállalók számára is hátrányos, pl. a kollektív szerződés jelenleg is szabálytalan rendelkezést tartalmaz a napi és heti pihenőidőre a 12/2020. AB határozat tükrében.

[6] A felperes jogi érdekét az is alátámasztja, hogy az alperesnél fennálló Kollektív Szerződés (KSZ) – mint munkaviszonyra vonatkozó szabály – egyoldalú kötelezettségvállalást megfogalmazó 8. § (1)-(2) bekezdései szerint az alperes biztosítja az egyenlő bánásmód elvét a nála képviselettel rendelkező szakszervezetek részére, a kollektív szerződéskötési képességtől függetlenül. Ezzel a KSZ az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkty.) közvetlen, illetve közvetett hátrányos megkülönböztetés tilalmáról szóló rendelkezéseire utal. Az alperes nem tehetne különbséget a szakszervezetek között a taglétszáma, mint „egyéb helyzet” alapján,

amely a kollektív szerződéskötési képességet is meghatározza. A felperest, mint kisebb létszámú szakszervezetet a nagyobb taglétszámúakhoz, mint összehasonlítható helyzetben lévő szakszervezetekhez képest hátrány érte. A hátrány abban áll, hogy az alperes a szakszervezeti tisztségviselőknek, ez utóbbiak esetében extra és alaptalan juttatást nyújt, a munkavállalók a kedvezményezett szakszervezeteknél szívesebben vállalnak a kikérési státusszal járó tisztséget, mint a felperesnél, ezért az érdekképviselési tevékenységüket nehezebben tudják ellátni. Valamint a szakszervezetekhez forduló munkavállalók számára is hátrányt jelent ez, hiszen ők természetesen a nagyobb szakszervezetekhez fordulnak problémáikkal, amelyek pedig az alperesi gyakorlat okán nem tudnak a munkáltatói befolyástól mentesen működni.

[7] A felperes álláspontja szerint a szóban forgó munkaszerződések azért is érvénytelenek, mert az Mt. 271. § (4) bekezdésébe is ütköznek, mely szerint nem lehet valamely jogosultságot vagy juttatást valamely szakszervezethez való tartozástól vagy attól való távolmaradástól függővé tenni.

[8] Az alperes kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltség megfizetésére kötelezését.

[9] Előadta, hogy a felperes keresetösségi joga a keresettel érvényesített igény vonatkozásában nem áll fenn. A felperes nem támasztotta alá, hogy milyen jogot szerezne, milyen kötelezettségtől szabadulna, milyen egyéb más módon változnának meg a jogviszonyai, továbbá miképpen akadályozzák az érintett munkaszerződések a felperest az érdekképviselési tevékenységének kifejtésében. A felperes alaptalanul állította, hogy az érintett szakszervezetek hátrányos megállapodásokat kötnek a munkavállalókra.

[10] A felperes keresetösségi joga a KSZ 8. §-ával kapcsolatos érvelésére hivatkozva sem áll fenn. Az adott szakszervezeti tisztségviselőkkel az alperes munkaviszonya már e tisztségük keletkezése előtt is fennállt. A felperesnek semmilyen anyagi jogi kapcsolata nincs az alperesnél létesített munkaviszonyokkal.

[11] Az alperes kifogásolta továbbá, hogy nem állnak fenn a megállapítási kereset feltételei.

Az elsőfokú bíróság határozata

[12] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 30.000 forint perköltséget.

[13] Az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felperes rendelkezik-e keresetösségi joggal az érvényesíteni kívánt igény vonatkozásában.

[14] A felperes harmadik személyek között fennálló munkaszerződések érvénytelenségének megállapítását kérte, jogszabályba ütközése, illetve nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző voltukra hivatkozva. Az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a szóban forgó munkaszerződések érvénytelenségének megállapításához a felperesnek fűződik-e jogi érdekeltsége.

[15] Az elsőfokú bíróság következtetése szerint a felperes a KSZ 8. §-ára alapított érvelésével nem tudta alátámasztani jogi érdekét a per tárgyával kapcsolatban. A felperesi szakszervezet hivatkozása szerint a jogi érdekeltségét megalapozza, hogy a kifogásolt alperesi gyakorlat hátrányos megkülönböztetést valósít meg közte és a nagyobb taglétszámú szakszervezetek között, ami a KSZ 8. §-a alapján az Ebktv. diszkriminációs tényállásaiba ütközik.

[16] Az elsőfokú bíróság az Ebktv. 8. § t) pontja alapján „egyéb helyzet”-nek fogadta el a szakszervezet esetén a munkáltatónál alkalmazásban álló taglétszámot. A kisebb taglétszám, egy a szakszervezetek által korlátozottan változtatható, a szakszervezetet alacsonyabb szintű jogosultságokhoz (kiszolgáltatottabb helyzet) juttató helyzet, ugyanis a kollektívszerződéskötés lehetősége valóban 10 %-os létszámküszöbhez igazodik.

[17] A közvetlen és a közvetett diszkrimináció tényállásainak közös eleme, hogy a diszkriminált fél a vele összehasonlítható helyzetben lévő másik – adott esetben akár hipotetikus – alanyokhoz képest hátrányos bánásmódban részesüljön. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felek jogviszonyának keretein belül jelentkező hátránynak azonban semmiképp sem lenne tekinthető, ha az alperes adott esetben különbséget tesz vagy tenne egyes saját munkavállalói között, akik egyúttal a felperesi szakszervezet és más vele összehasonlítható helyzetben lévő szakszervezetek tisztségviselői. Ez önmagában legfeljebb a felperes és az alperes jogviszonyán kívüli hátránynak számítanak. A szakszervezet vezető tisztségviselői közötti bérkülönbség alkalmazása pedig nem azonos a szakszervezetek közötti hátrányos megkülönböztetéssel. A felperes által előadott érvelés, miszerint a nagyobb taglétszámú szakszervezetek vezetőinél alkalmazott magasabb bér vonzóbb a munkavállalók számára, a tisztségviselői feladatokra való vállalkozás szerint, önmagában nem befolyásolja a szakszervezet érdekképviselési tevékenységének hatékonyságát, legfeljebb a szakszervezet belső viszonyait. Az a körülmény pedig, hogy a szakszervezeti érdekképviselésre számító munkavállalók, a nagyobb szakszervezethez fordulva hátrányt szenvednek, végképp a felek jogviszonyán kívül esik.

[18] A felperes még akkor sem érvényesíthetne igényt az alperessel, ha az egyenlő bánásmód követelmények sérelme megállapítható lenne, hiszen a felperes ezzel sem tudna az alperessel való jogviszonyában jelentkező hátrányt felmutatni. A bíróság anyagi pervezetése mellett a felperes maga sem tudta megjelölni, hogy mi módon tudna az egyenlő bánásmód sérelméből fakadó jogi igényt érvényesíteni.

[19] A felperes jogi érdekeltségét azon érvelése alapján sem lehetett megállapítani, hogy a kialakult alperesi gyakorlat állítása szerint, az érdekérvényesítéssel kapcsolatos érdekeit érintette. A felperes nem tudta azonosítani az érintett munkaszerződések érvénytelenségének felperesre vonatkoztatott jogi relevanciáját.

[20] A felperes kereshetőségi joga híján, a bíróság érdemben nem vizsgálta, hogy az érintett munkaszerződések, akár tartalmuk jogszabályba ütközése, akár nyilvánvalóan jóerkölcsbe való ütközés folytán érvénytelenek lennének.

[21] A felperes nem tudta alátámasztani a megállapítási kereset feltételeként a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 172.§ (3) bekezdésében előírt jogvédelmi igényt sem. E vonatkozásban annak van jelentősége, hogy a felperes nem tudta meghatározni a munkaszerződések érvénytelenségének saját jogaira, kötelezettségeire vonatkozó relevanciáját.

[22] Az elsőfokú bíróság a perköltséget mérlegeléssel állapította meg, melynek során figyelembe vette az írásbeli ellenkérelem, egy előkészítő irat és a per három rövid tartamú tárgyalásán való képviselő ellátására az ügy munkaigényének és közepes komplexitásának megfelelő munkaidőigényt.

Fellebbezések

[23] Az ítélet ellen a felperes és az alperes is fellebbezést terjesztett elő.

[24] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és kérte annak megállapítását, hogy a kereshetőségi joga fennáll, ezért a másodfokú bíróság kötelezze az elsőfokú bíróságot érdemi tárgyalás megtartására, valamint mentesítse a perköltségfizetési kötelezettsége alól.

[25] Álláspontja szerint az egész ítélet hibás okfejtésen alapul azáltal, hogy a bíróság a tény megállapítása során figyelmen kívül hagyta azt a rendőrségi határozatot, amelyben az alperes bevallotta, hogy a nagy szakszervezetek vezetőivel egyeztetve egyes tisztségviselőknek olyan munkakört ajánl fel, amely meghaladja a ténylegesen betöltött munkakörükért járó munkabér összegét. Tévedett a bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a kereshetőségi jog fennállását kizárólag olyan jogi érdekelttség bizonyításához kötötte, amely felperes számára jogokat vagy kötelezettségeket keletkeztet vagy kötelezettség alóli szabadulást eredményez, továbbá el tudja fogadni a tagszakszervezetek tekintetében a taglétszám alapján történő differenciálást.

[26] A felperes hivatkozott az általa csatolt Rendőrség által hozott határozatra, amelyben az alperes humán vezetője elmondta, hogy a Alperes1 vezetése a nagyobb szakszervezetek vezetőivel egyeztetve olyan munkakör-betöltést biztosított, amely díjazása ellensúlyozta és sok esetben meg is haladta a korábbi munkakörben tényleges munkavégzés során elérhető bért és pótlékokat. Az alperes rendőrségi határozatban tett kijelentéséből megállapítható, hogy összejátszik a szakszervezetek vezetőivel, annak érdekében, hogy a kimagasló munkabérek fizetésével megvásárolja őket és ezzel negligálja a valódi érdekvédelmet. Az alperes fenti beismeréséből megállapítható, hogy a nagy szakszervezetekkel kapcsolatban szándékosan megszegi az Mt. kógens rendelkezéseit azáltal, hogy egyes tisztségviselőket kimagasló bérezéshez, a nála képviselővel rendelkező szakszervezeteket nem azonos módon kezeli, nem

azonos módon bántik velük, ezért a felperes esetében sérül az alperes által vállalt egyenlő bánásmódhoz való jog érvényre juttatása.

[27] A felperes előadta, hogy az anyagi jogi kapcsolat az alperes és a felperes között fennáll, ugyanis a felperes az Mt. 270. § (2) bekezdése b) pontja szerinti képvisellel rendelkezik az alperesnél, tehát az anyagi jogi kapcsolat az alperes és a felperes között az Mt. 270.§ (2) bekezdés b) pontja. Hivatkozott arra, hogy a per tárgya a képvisellel rendelkező egyes szakszervezetek, a munkáltató által történő előnyben részesítése a szakszervezeti tisztségviselőik számára nyújtott tiltott juttatások által és a képvisellel rendelkező szakszervezetek vonatkozásában vállalt egyenlő bánáshoz való jog sérelme a felperes tekintetében. A felperes tisztségviselői a jogszabályoknak megfelelően semmilyen tiltott előnyt nem élveznek a többi munkavállalóhoz képest, szemben Szakszervezet1 és a Szakszervezet2 elnökeivel, akik „álcázott munkakörükben” jóval magasabb munkabért kapnak, mint az alperesnek ugyanolyan munkakörben foglalkoztatott munkavállalói. Ezáltal ők – a jogellenesen fizetett magas munkabérek miatt – könnyebben tudnak tisztségviselőket állítani szemben a felperessel, ahol a tisztségviselők a napi munkájuk ellátása mellett, társadalmi munkaként végzik az érdekképviselési tevékenységüket, ráadásul a kimagasló munkabérek miatt zsarolható, függő helyzetben vannak alperesi munkáltatónál, amelynek az a következménye, hogy a munkavállalók számára hátrányos megállapodásokat is képesek kötni, amely már közvetlenül hátrányosan érinti a felperes tagjait is.

[28] A felperes hivatkozott továbbá a Kollektív Szerződés 8. §-ának 1) és 2) pontjára, az anyagi jogi kapcsolatok vonatkozásában.

[29] Álláspontja szerint a bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy jelen munkaügyi perben a keresetösségi jog fennállásához jogi érdekeltséget kellene igazolnia. E körben hivatkozott a Ptk. rendelkezéseire, amely kifejezetten jogi érdekeltséget ír elő a semmisségre történő hivatkozás feltételeként, azonban az Mt. a Ptk. ezen pontjának alkalmazását kizárja. Az Mt. 27.§ (3) bekezdése szerint a semmisségre hivatkozónak nem jogérdekeltséget „csupán” érdekeltséget kell igazolnia. Ez a jogviszony pedig fennáll az alperes és a felperes között, tekintettel arra, hogy a felperes az Mt. 270. § (2) bekezdés b) pontja alapján képvisellel rendelkező szakszervezetnek minősül az alperesnél. A felperes egyébként rendelkezik jogszabályon alapuló érdekeltséggel is, amely a Kollektív Szerződés 8. §-ának 1) és 2) pontjában foglalt, a képvisellel rendelkező szakszervezetet megillető egyenlő bánáshoz való jog.

[30] Az elsőfokú bíróság továbbá túlterjeszkedett az Mt.27. § (3) bekezdésében foglaltakon, akkor, amikor nem volt elegendő számára az érdekeltség igazolása, és mindenképpen annak bizonyítását kérte a felperestől, hogy a keresetnek helyt adó ítélet milyen jogokat vagy kötelezettségeket keletkeztetne számára, vagy milyen kötelezettség alól szabadulna. Ezáltal a bíróság megsértette az Alaptörvény 28. cikkét is tekintve, hogy nem vette figyelembe a jogszabály célját és a törvényhozó szándékát, mely a munkaviszonyban a semmisségre hivatkozást sokkal szélesebb körben engedélyezi.

[31] Megállapítási kereset feltételeivel kapcsolatban a felperes az eljárás során kifejtette, hogy jogvédett érdeke a Kollektív Szerződés 8. §-a szerinti egyenlő elbánáshoz való jog, amelyet az alperes a felperessel szemben súlyosan megsért azáltal, hogy az alperes egyes

szakszervezeti tisztségviselőit (nevezetesen Tanú2t és Tanú3t) tiltott előnyökben részesíti. A felperes érdeke, hogy az alperes a képviselettel rendelkező szakszervezetek vonatkozásában vállalt egyenlő elbánáshoz való jogot minden szakszervezet tekintetében valóban egyformán juttassa érvényre. Az érdek abban nyilvánul meg, hogy a kollektív szerződéskötésre jogosult szakszervezetek első számú tisztségviselői ne legyenek az alperes munkáltató által zsarolható pozícióban, így ne tudjanak hátrányos megállapodásokat kötni. Az alperes munkáltató sakkban tartja a kollektív szerződéskötésre jogosult szakszervezeteket, így nincs esélye a felperesnek arra, hogy általa folytatott tisztességes érdekképviseleti tevékenysége eredményre vezessen. A felperes nehezebben tud tisztségviselőt is állítani, szemben a nagy szakszervezetekkel. A felperest a tagtoborzás körében is negatív megítélés is éri a nagyobb szakszervezetekkel összehasonlítva.

[32] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság valótlanul állította, hogy a felperes a munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezetekkel szemben tanúsítandó egyenlő bánásmód követelményével kapcsolatban hivatkozott az Ebktv. közvetlen és közvetett hátrányos megkülönböztetésre szóló rendelkezéseire. Tekintettel arra, hogy egyik fél sem hivatkozott az elsőfokú eljárás során arra, hogy az egyenlő elbánáshoz való jogot az Ebktv. rendelkezései alapján kell értelmezni, a bíróság túlterjeszkedett a keresetben foglaltakon, ezáltal sérült a Pp. 2. § (2) bekezdése.

[33] A felperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványa ellenére nem kérte be az alperestől Tanú2sal és Tanú3nal kötött munkaszerződéseket.

[34] A felperes jóerkölcsbe ütközésre történt hivatkozás kapcsán előadta, hogy álláspontja szerint feltételezhető, hogy a jóerkölcsbe ütköző társadalmilag elítélendő szerződés semmisségének megállapítása a közjót is szolgálja, ezért olyan érdekelt személy (természetes vagy jogi személy) is kérheti a semmisség megállapítását, aki/amely számára az kifejezetten nem keletkeztet jogokat vagy kötelezettségeket, amit egyébként az Mt. 27. § (3) bekezdése nem is ír elő, azonban az életviszonyaira, érdekérvényesítésére és az általa képviselt munkavállalóra egyébként negatívan kihat. Az alperes és a nagy szakszervezetek között fennálló „hűbéri rendszer” nem utolsó sorban a közérdeket is érinti, tekintve, hogy az alperes köztulajdonban álló munkáltatónak minősül, így az általa szakszervezeti tisztségviselőknek jogellenesen kifizetett magas munkabérek közpénzből, az adófizetők által befizetett összegekből kerülnek kifizetésre.

[35] A felperes álláspontja szerint – figyelemmel arra, hogy a vagylagos kereseti kérelmek között társadalmilag elítélendő jóerkölcsbe ütköző szerződés semmisségének megállapítása is szerepel, a bíróság az Mt. 27.§ (3) bekezdésben foglalt „érdekelt” fogalmát nem az Alaptörvény 28. cikkében foglaltak szerint értelmezte, sőt túlterjeszkedve a felperes hátrányára értelmezte. Ellentétes az Alaptörvény 28. cikkével az, hogy a bíróság a semmis munkaszerződések körében az érdekeltséget olyan jogi érdekeltség – és nem az Mt. által előírt érdekeltség – bizonyításához köti, amely a felperes számára jogokat vagy kötelezettségeket keletkeztet vagy kötelezettség alóli szabadulást eredményez.

[36] Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet érdemben történő helybenhagyását kérte, kizárólag a perköltség megváltoztatását, és annak 84.000 forintban történő megállapítását kérte.

[37] Előadta, hogy az alperes részéről felmerült költségek az első tárgyalási nappal együtt mindösszesen 54.000 forint volt. Ezt követően a második és a harmadik tárgyalási nappal perfelvételi nyilatkozat elkészítésével további 30.000 forinttal egészült ki a perköltség. Ezen utóbbi összeg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdésének alkalmazásával, 5 munkaóra x 6.000 forinttal került megállapításra.

[38] Előadta továbbá, hogy az ítélet kihirdetését követően jelezte a bíróság részére, hogy kéri az ítélet kiegészítését a perköltség összegében. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított 30.000 forintos munkadíj szinte kizárólag a tárgyalási órákat fedné le, de a keresetben foglaltak értékelésére, és az összesen 16 oldalnyi nyilatkozat elkészítésére vonatkozó időtartam tekintetében lényegében díjazás nélkül maradna az alperes.

Fellebbezési ellenkérelem

[39] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében a perköltség kivételével, az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

[40] Hivatkozott arra, hogy Tanú2 és Tanú3 szakszervezeti elnököknek – több más, az alperesnél képviselettel rendelkező szakszervezet elnökéhez és tisztségviselőihez hasonlóan – az alperesi munkáltatónál évtizedek óta szakszervezeti elnöki tisztség betöltését megelőzően már sok évvel korábban fennállt, és fennáll a munkaviszonyuk. Előadta, hogy az Mt. 27. §-a alapján a munkaszerződés érvénytelenségére az érdekelt határidő nélkül hivatkozhat, azonban az érvénytelenség vizsgálatához igazolnia és alátámasztania szükséges azt, hogy milyen jogos érdeke fűződik ehhez. Az alperes egyetértett az elsőfokú ítélettel, miszerint a felperesi szakszervezet nem támasztotta alá, hogy milyen jogot szerezne, illetve milyen kötelezettségtől szabadulna, esetleg milyen egyéb más módon változnának meg a jogviszonyai a keresetben foglaltak teljesítése esetén.

[41] Helytállóan állapította meg az ítélet továbbá, hogy a felperes keresetőségi joga a KSZ. 8. §-ában foglalt egyenlő bánásmódra alapítottan sem áll fenn. A felperesi képviselő az utolsó tárgyaláson szóban kiegészítette a korábbi jogállítását, miszerint jogi érdekelttségét megalapozza, hogy az általa kifogásolt alperesi gyakorlat hátrányos megkülönböztetést valósít meg közte és a nagyobb taglétszámú szakszervezetek között, ami álláspontja szerint a KSZ 8. §-a alapján az Ebktv. diszkriminációs tényállásaiba is ütközik.

[42] A felperes által előadott érvelések, miszerint a tisztségviselői feladatokra való vállalkozás terén, illetve, hogy a munkavállalók a nagyobb szakszervezetekhez csatlakozva hátrányt szenvednek, teljes egészében a felek jogviszonyán kívül esnek. A felperes nem jogi érdekeltségére, hanem gazdasági érdekeltségére tett alperesi nyilatkozatokkal egyetértve állapította meg az elsőfokú ítélet, hogy a felperes jogi érdekelttségét nem lehet megállapítani. A gazdasági érdek nem azonos a jogi érdekekkel, továbbá az érdekvérvényesítési tevékenységre való esetleg kihatás szintén nem azonos a jogi érdekeltséggel.

[43] Az alperes fenntartotta azon előadását, miszerint a megállapítási kereset feltételei sem állnak fenn.

[44] Előadta, hogy az Mt. az érdekeltség tartalmát ugyan nem határozza meg, azonban a következetes bírói gyakorlat szerint a semmis szerződésekkel kapcsolatos perindítási lehetőséghez szükség van valamely jogi érdekeltségre vagy perlési jogosultságot alátámasztó jogszabályi felhatalmazásra. A felperes téved amikor e lényeges elemet csak egy, az ügyhöz kapcsolódó „érdekeltségként” értelmezi. Az érdekeltség abban az esetben is csak jogos érdek, illetve annak sérelme lehet. A felperes a benyújtott fellebbezésekben kifejezetten átértelmezte az Mt. fent megjelölt szakaszának bírósági gyakorlatban hosszú ideje bevett és következetes értelmezését oly módon, hogy az számára kedvező eredményt hozzon.

[45] Az alperes a jóerkölsbe való ütközés kapcsán kifejtette, hogy a felperes nincs tisztában a keresetelési jog tartalAlperes1al. Továbbra sem érti, hogy ha lenne keresetelési joga az érintett munkaszerződések semmisségére vonatkozóan, abban az esetben az már az érdemi vizsgálat tárgyát képezné, hogy azok jogszabályba vagy jóerkölsbe ütközése megállapítható-e. Tehát ha van a felperesnek keresetelési joga, akkor mindkét semmisségi esetre vonatkozóan van, ha nem rendelkezik e jogosultsággal, akkor viszont egyáltalán nem vizsgálható érdemben a semmisség, sem a jogszabályba ütközés, sem a jóerköls viszonylatában.

[46] Az alperes felhívta a figyelmet, hogy a felperes a 2023. május 24-i tárgyaláson kifejezetten nyilatkozott az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére, ezért alaptalan az ezzel kapcsolatos fellebbezése. A felperes tehát saját maga tett a jogállítást az Ebktv. vonatkozásában.

[47] Előadta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan hagyta figyelmen kívül a rendőrségi határozatot, mivel az az ügy érdemi vizsgálatának körébe tartozott volna. Úgyszintén nem a per tárgyát képezi tisztségviselő neve, a felperes szakszervezeti tisztségviselőjével és alperesi munkavállalóval kapcsolatban becsatolt levelezés.

[48] A felperes nem rendelkezik ügyészi jogosítványokkal, így a közérdek védelmében történő perlés joga sem illeti meg. A fellebbezése szerint célja a „közjó szolgálata”, illetve az általa vélelmezett közérdeksérelem elhárítása, tovább, hogy álláspontja szerint a kereset tárgyát képező munkaszerződések léte társadalmilag elítélendő. E körben az alperes felhívta a figyelmet, hogy a közérdekvédelmi tevékenységet az ügyészségi törvény az ügyész számára biztosítja. Munkajog alapján létrejött munkaszerződések tekintetében ez a jogosultság, még az ügyész számára sem áll fenn, ahogyan azt maga a Ügyészség Magánjogi Osztálya is kifejtette a válaszlevelében.

[49] Az alperes álláspontja szerint a fellebbezés egyéb hibában is szenved, mivel nem tartalmazza azt a kötelező elemet, amely szerint a felperesnek jogszabálysértésre kellett volna alapítania a fellebbezését. A fellebbezésben foglaltak kizárólag az ítélet indokolása ellen irányulnak. A felperesnek meg kellett volna jelölnie a megsértett anyagi vagy eljárásjogi szabályokat oly módon, hogy abból pontosan és egyértelműen kiderülhessen a másodfokú

bíróság számára, hogy mely jogszabályok és mennyiben kerültek megsértésre az elsőfokú bíróság által.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indokai

[50] A felperes fellebbezése megalapozatlan, az alperes fellebbezése megalapozott.

[51] A másodfokú bíróság a fellebbezés elbírálása során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen tárta fel, döntését a peradatok okszerű mérlegelésével helytálló következtetéssel, a helyes jogszabályok alkalmazásával hozta meg és a szükséges tartalommal, terjedelemben indokolta. Döntésével, annak indokaival egyetértett, ezért azt a Pp. 383. § (2) bekezdése és a 386. § (4) bekezdése alapján a per fő tárgya tekintetében helybenhagyta.

[52] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján kizárólag a perköltség vonatkozásában változtatta meg.

[53] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel - az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a) - d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak.

[54] A másodfokú bíróság a fellebbezés kapcsán az alábbiakra mutat rá.

[55] Az elsőfokú bíróság elsődlegesen helytállóan vizsgálta, hogy a felperes rendelkezik-e keresetösségi joggal.

[56] A Pp. 172. § (3) bekezdése kimondja, hogy valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítása iránt akkor terjeszthető elő kereseti kérelem, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges és a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból marasztalás nem kérhető. A bíróság a törvényes feltételek fennállását hivatalból vizsgálja.

[57] Az Mt. 271. § (4) bekezdése kimondja, hogy nem lehet jogosultságot vagy juttatást valamely szakszervezethez való tartozástól vagy az attól való távolmaradástól függővé tenni.

[58] A felperes arra hivatkozott, hogy az alperes és a felperes között az anyagi jogi kapcsolat az Mt. 270. § (2) bekezdés b) pontján alapul. A felperes az alperesnél képvisellel rendelkező szakszervezet, ezért a felek között anyagi jogi kapcsolat áll fenn.

[59] A munkaügyi perekre speciális eljárási rendelkezést alkalmazó Pp. 514.§ (1) bekezdése szerint a perben fél lehet az a szakszervezet, munkáltatói érdekképviselői szervezet vagy üzemi közalkalmazotti tanács is, amelynek egyébként nincs perbeli jogképessége. A perbeli jogképesség eljárásjogi fogalom, és azt jelenti, hogy a perben félként felléphet-e az adott személy, akit a polgári jog szabályai szerint jogok illethetnek, illetve kötelezettségek terhelhetnek.

[60] A keresetindítási jogtól és az aktív, passzív perbeli legitimációtól meg kell különböztetnünk a kereshetőségi jogot. A kereshetőségi jog azt jelenti, hogy a keresettel fellépő felperes jogosult-e a perbeli igény érvényesítésére az alperessel szemben. A kereshetőségi jog azt határozza meg, hogy a perbeli alanyi jogon, a konkrét felperest az adott tényállás alapján, a konkrét alperessel szemben megilleti-e vagy sem.

[61] Az elsőfokú bíróság több alkalommal felhívta a felperest, hogy a kereshetőségi jogát alá kell támasztania. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a felperes jogi érdekeltségét semmilyen vonatkozásban nem tudta bizonyítani. Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki, hogy a felperes által állított alperesi gyakorlatnak a felperes érdekképviselői tevékenységére közvetlen hatása nem állapítható meg. A felperesi oldalon legfeljebb gazdasági, szervezeti, de semmiképpen sem jogi természetű érdek áll a peresített munkaszerződések, illetve a munkaszerződés módosítások érvénytelenségének megállapításához. A felperesre az érvénytelenség megállapítása semmilyen jogot vagy kötelezettséget nem keletkeztetne, nem szabadulna kötelezettség alól, jogainak megóvásához ez nem járul hozzá.

[62] A felperes jogi érdekeltségét a Kollektív Szerződés 8. pontja sem támasztja alá. E körben a másodfokú bíróság hangsúlyozza, hogy bár a felperes a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az egyenlő bánásmód megsértését annak ellenére vizsgálta, hogy arra nem hivatkozott, a felperes az elsőfokú eljárás során kifejezetten nyilatkozott az egyenlő bánásmód megsértéséről. A felperes a 2023. május 24-i tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalán a következőket nyilatkozta: „Megerősítem, hogy a Kollektív Szerződésben szereplő, az egyenlő bánásmód követelményére történő utalás egyfelől az Mt. azonos tartalmú szakaszára való, másfelől pedig az egyenlő bánásmódról szóló törvényre való hivatkozásnak számít, tehát az ott foglaltak szerint a szakszervezetek kapcsán közvetett és közvetlen hátrányos megkülönböztetését nem lehet alkalmazni.”.

[63] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet az egyenlő bánásmód követelményének megsértése kapcsán szintén helyes indokai alapján hagyta helyben, ezért szükségtelen az indokok megismétlése.

[64] Megalapozatlan a felperes hivatkozása a semmisség kapcsán a jogi érdekeltség vonatkozásában, miszerint, csupán az érdekeltségét kell igazolnia. Az Mt. 27. § (3) bekezdése rögzíti, hogy a semmisségre az érdekelt határidő nélkül hivatkozhat, ha a megállapodás semmisségét a bíróság hivatalból észleli. A Legfelsőbb Bíróság a BH2001.335. számú eseti döntésében kimondta, hogy semmis szerződés érvénytelenségére bárki határidő nélkül hivatkozhat, ez azonban nem jelenti bárki számára a keresetindítási jogosultságot. Keresetindítási jogosultság csak a jogi érdekeltséget igazoló felperest illeti meg.

[65] Nem fogadható el a felperes álláspontja, miszerint egyéb érdekeltség is megalapozhatja a keresetőségi jogot. Az Mt. 27.§ (3) bekezdésének értelmezését kúriai döntések, az Mt. kommentárja, valamint a joggyakorlat-elemző csoport által közzétett „Érvénytelenség a munkaviszonyban” című összefoglaló vélemény is egyértelműen meghatározza. Az érdekeltség ebben az esetben is csak jogos érdek, illetve sérelem lehet. A felperes által hivatkozott Alaptörvény 28. cikkelye is ezen jogszabályi értelmezést támasztja alá.

[66] A felperes hivatkozása téves a Kúria Mfv.II.10.140/2018. számú eseti döntésére, figyelemmel arra, hogy az adott jogesetben más a tényállás, mint jelen esetben. Egyebekben pedig a Kúria kifejezetten kimondta, hogy „A felperesnek felülvizsgálati kérelmében idézett, az Mt. 27. § (3) bekezdéséhez, valamint a Pp. 3. §-ához fűzött kommentár maga is egyértelműen alátámasztja, hogy a semmis szerződésekkel kapcsolatos perindítási lehetőséghez szükség van valamely jogi érdekeltség vagy a perlési jogosultságot biztosító jogszabályi felhatalmazásra.”

[67] A fentiek alapján megalapozatlan a felperes azon hivatkozása, miszerint az elsőfokú bíróság túlterjeszkedett a kereseti kérelmen. Az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy fennáll-e jogi érdekeltség és mivel azt nem találta megalapozottnak, így helytállóan döntött, hogy a felperes keresetőségi joga nem áll fenn.

[68] A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a felperes fellebbezése megalapozatlan a jóerkölsbe ütköző szerződés semmisségére vonatkozó hivatkozása, mivel keresetőségi jog híján, jóerkölsbe való ütközésre sem hivatkozhat.

[69] Bár az elsőfokú ítélet valóban nem rögzítette a becsatolt Rendőrség által hozott határozatot, azonban mivel a felperes keresetőségi joga nem áll fenn, ezért az elsőfokú bíróságnak érdemben nem is kellett vizsgálnia a hivatkozott határozatot. Megjegyzi a másodfokú bíróság azonban, hogy a Rendőrség közérdekű bejelentő üldözése szabálysértés elkövetése miatt indított eljárást megszüntette. A határozat indokolásában kizárólag tanú5 humánvezető tanúvallomása található, amely nem releváns a jelen ügyben, figyelemmel arra, hogy a felperes keresetőségi joggal nem rendelkezik.

[70] A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a felperes nem rendelkezik olyan jogosítványokkal, amely felhatalmazná arra, hogy a közjó érdekében fellépjen, figyelemmel arra, hogy a polgári Ptk. 6:88. § (4) bekezdése és az ügyészségről szóló 2011.évi CLXIII. törvény (Ütv.) 27. § (5) bekezdés c) pontja szerint a közérdekvédelmi tevékenységet az ügyész számára biztosítja. Az elsőfokú bíróság megkereste a felperes indítványára a Ügyészség Magánjogi Osztályát is, mely szerv tájékoztatása szerint a munkaszerződés esetleges semmisségre vonatkozóan, a semmisség vizsgálatára irányuló hatáskör hiányában ügyészi fellépésre nincs jogszabályi lehetőség. A felperes pedig nem jogosult a közérdek védelmében fellépni, így ezen fellebbezési hivatkozása is megalapozatlan.

[71] A másodfokú bíróság a felperes által utólagosan előterjesztett bizonyítékot elutasította, figyelemmel arra, hogy nem bizonyította a Pp. 373. §-ban (1) bekezdésében meghatározott feltételeket.

[72] A másodfokú bíróság az elsőfokú perköltség összegét megváltoztatta és az alperes kérelmének megfelelően kötelezte 84.000 forint elsőfokú perköltség megfizetésére a felperest. Az elsőfokú bíróság a perköltség megállapítása kapcsán figyelmen kívül hagyta az alperes által 2022. július 5-én A/1. sorszám alatt benyújtott költségjegyzéken megjelölt 54.000 forint kamarai jogtanácsosi díjat. Az elsőfokú bíróság kizárólag a 2023. március 10. napján kelt perfelvételi nyilatkozathoz csatolt költségjegyzéket vette figyelembe. Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az alperes által benyújtott költségjegyzékeket, figyelemmel arra, hogy az alperes nem szállította a perköltséget, hanem újabb költségjegyzéket nyújtott be. A másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján határozta meg az alperes perköltségigényét. A másodfokú bíróság mérlegelte, hogy az alperes három tárgyaláson vett részt, írásbeli ellenkérelmet, illetve előkészítő iratot terjesztett elő, így a perköltség mérséklésére nem látott lehetőséget.

Záró rész

[73] A felperes teljes mértékben pervesztes lett a fellebbezési eljárásban, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az IM rendelet 3.§-a alapján másodfokú perköltség megfizetésére.

[74] A felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 5.§ (1) bekezdés d) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül, ezért a fellebbezési illeték a Pp. 102. § (6) bekezdés alapján az állam terhén marad.

[75] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 365. §-a zárja ki.

Budapest, 2023. október 17.

dr. Vajas Sándor s.k.

dr. Kovács Edit s.k.

dr. Kulisity Mária s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró